

OPINIÓ

MILAGROS PEREZ OLIVA
Redactora en cap de l'edició d'El País a Catalunya

Fa només unes setmanes quatre diaris que s'editen a Barcelona van coincidir, per parells, amb la mateixa portada: *El Periódico* i *La Vanguardia* per un costat, i *El País* i *El Mundo* per un altre. En aquest cas, no tan sols coincidien en les notícies predominants, la commemoració dels atemptats de l'11 de setembre a Nova York, sinó en la foto i fins i tot en els adjectius. Cada cop les portades del diaris s'assemblen més i no solament perquè, com en aquest cas, l'esdeveniment obliga. S'assemblen també en els continguts de les seccions, on ara, la novetat no és la coincidència, sinó la diferència. I aquesta evolució no s'explica únicament perquè els fets són els fets i tots tenim accés a tot allò que passa a qualsevol lloc del món. Les planes del diaris estan farcides de notícies compartides perfectament prescindibles o que podrien donar-se en qualsevol altre moment amb molts altres enfocaments.

La principal causa d'aquesta creixent homogeneïtat resideix en l'extraordinària dimensió de l'aparell comunicacional que ha crescut al voltant dels mitjans informatius, la justificació del qual és precisament determinar o almenys condicionar l'agenda informativa, és a dir, els continguts de tot allò que no és estrictament un esdeveniment imprevist. Aquest aparell creix fonamentalment al voltant dels àmbits institucionals, però també en la iniciativa privada, de manera que cada cop la informació apareix més pautada per les pròpies fonts informatives. Són elles les que decideixen de què parlen, quan i com. Són elles les que trien el format i el contingut. I ho fan de manera que tots parlin de la mateixa cosa el mateix dia. Així és com aconsegueixen el màxim impacte i així és com els diaris i els serveis informatius dels mitjans audiovisuals han d'esmerçar una proporció cada cop més gran de l'espai disponible a l'agenda induïda.

Aquesta situació té conseqüències de gran abast. En primer lloc, l'homogeneïtat esmentada. Es podria argumentar que això és perquè els periodistes no són prou decidits a l'hora de plantejar les pròpies alternatives informatives. Efectivament, l'èxit de l'agenda oficial en l'ocupació de l'espai infor-

matiu i en imposar un determinat enfoc de les informacions pot nodrir-se en part del que podríem anomenar "periodisme mandrós", aquell que es limita a reproduir de manera acrítica tot allò que rep. Sense eludir l'autocrítica, cal ressaltar, però, que això pot influir, encara que només en part. El cert és que la cobertura de l'agenda induïda s'emporta cada dia la major part dels recursos humans de les redaccions, de manera que un cop atribuïdes les rodes de premsa i els actes considerats indispensables, queden ben pocs recursos a la majoria dels mitjans per fer temes d'investigació pròpia.

Al mateix temps, el fet que les fonts d'informació hagin pres el control de l'agenda ha portat a una pràctica perversa que repercuteix negativament àdhuc sobre els drets dels ciutadans a la informació:

cada cop és més difícil per als periodistes aconseguir interlocutors diferents dels que les institucions, les empreses o els partits han designat expressament, que molt sovint ni tan sols són la font directa sobre la qual es demana informació, sinó un altre periodista que fa de portaveu i que repeteix un guió prèviament establert. Això passa en tots els àmbits informatius i en tota mena d'esdeveniments, des de la guerra del Golf a l'última decisió de la Comissió d'Urbanisme. En el nostre cas, s'hi afegeix, un entre-

SONIA P. FLORES
Dibuixant

banc addicional difícilment imaginable a d'altres països del nostre entorn: la impunitat amb què algunes administracions públiques, i particularment la de la Generalitat, es neguen de vegades a facilitar als periodistes informacions que són públiques i que haurien d'estar fàcilment a l'abast.

La limitació de l'espai de què dispo m'obliga a ser esquemàtica. Sóc conscient que cadascuna d'aquestes qüestions mereix un major aprofundiment i molts matisos, però si serveix per encetar un debat sobre com podem els periodistes recuperar el control de l'agenda informativa, és a dir, del que publiquem, donaré per benvinguda qualsevol crítica.

Els professionals que entenem la nostra feina com un servei al ciutadà, no podem permetre que aquesta deriva continuï. La nostra responsabilitat és massa gran com per rentar-nos les mans.